

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం
॥ చతుర్థస్కంధే ఏకత్రింశోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ చతుర్థస్కంధే ఏకత్రింశోఽధ్యాయః ॥

మైత్రేయ ఉవాచ

తత ఉత్పన్నవిజ్ఞానా ఆశ్వధోక్షజభాషితం ।

స్మరంత ఆత్మజే భార్యాం విసృజ్య ప్రావ్రజన్ గృహాత్ ॥ 1 ॥

దీక్షితా బ్రహ్మసత్రేణ సర్వభూతాత్మమేధసా ।

ప్రతీచ్యాం దిశి వేలాయాం సిద్ధోఽభూద్యత్ర జాజలిః ॥ 2 ॥

తాన్నిర్జితప్రాణమనోవచోదృశో

జితాసనాన్ శాంతసమానవిగ్రహాన్ ।

పరేఽమలే బ్రహ్మణి యోజితాత్మనః

సురాసురేడ్యో దదృశే స్మ నారదః ॥ 3 ॥

తమాగతం త ఉత్థాయ ప్రణిపత్యాభినంద్య చ ।

పూజయిత్వా యథాదేశం సుఖాసీనమథాబ్రువన్ ॥ 4 ॥

ప్రచేతస ఊచుః

స్వాగతం తే సురర్షేఽద్య దిష్ట్యా నో దర్శనం గతః ।

తవ చంక్రమణం బ్రహ్మన్నభయాయ యథా రవేః ॥ 5 ॥

యదాదిష్టం భగవతా శివేనాధోక్షజేన చ ।

తద్ గృహేషు ప్రసక్తానాం ప్రాయశః క్షపితం ప్రభో ॥ 6 ॥

తన్నః ప్రద్యోతయాధ్యాత్మజ్ఞానం తత్త్వార్థదర్శనం |
యేనాంజసా తరిష్యామో దుస్తరం భవసాగరం || 7 ||

మైత్రేయ ఉవాచ
ఇతి ప్రచేతసాం పృష్టో భగవాన్నారదో మునిః |
భగవత్యుత్తమశ్లోక ఆవిష్టాత్మాబ్రవీన్నపాన్ || 8 ||

నారద ఉవాచ
తజ్జన్మ తాని కర్మాణి తదాయుస్తన్మనో వచః |
నృణాం యేనేహ విశ్వాత్మా సేవ్యతే హరిరీశ్వరః || 9 ||

కిం జన్మభిస్త్రిభిర్వేహ శౌక్లసావిత్రయాజ్ఞకైః |
కర్మభిర్వా త్రయీప్రోక్షైః పుంసోఽపి విబుధాయుషా || 10 ||

శ్రుతేన తపసా వా కిం వచోభిశ్చిత్తవృత్తిభిః |
బుద్ధ్యా వా కిం నిపుణయా బలేనేంద్రియరాధసా || 11 ||

కిం వా యోగేన సాంఖ్యేన న్యాసస్వాధ్యాయయోరపి |
కిం వా శ్రేయోభిరన్యైశ్చ న యత్రాత్మప్రదో హరిః || 12 ||

శ్రేయసామపి సర్వేషామాత్మా హ్యవధిరర్థతః |
సర్వేషామపి భూతానాం హరిరాత్మాఽఽత్మదః ప్రియః || 13 ||

యథా తరోర్మూలనిషేచనేన
తృప్యంతి తత్స్కంధభుజోపశాఖాః |
ప్రాణోపహారాచ్చ యథేంద్రియాణాం
తథైవ సర్వార్థాణామచ్యుతేజ్యా || 14 ||

యథైవ సూర్యాత్ప్రభవంతి వారః
పునశ్చ తస్మిన్ ప్రవిశంతి కాలే |

భూతాని భూమౌ స్థిరజంగమాని
తథా హరావేవ గుణప్రవాహః || 15 ||

ఏతత్పదం తజ్జగదాత్మనః పరం
సకృద్విభాతం సవితుర్యథా ప్రభా |
యథాసవో జాగ్రతి సుప్తశక్తయో
ద్రవ్యక్రియాజ్ఞానభిదా భ్రమాత్యయః || 16 ||

యథా నభస్యభ్రతమః ప్రకాశా
భవంతి భూపా న భవంత్యనుక్రమాత్ |
ఏవం పరే బ్రహ్మణి శక్తయస్త్యమూ
రజస్తమఃసత్త్వమితి ప్రవాహః || 17 ||

తేనైకమాత్మానమశేషదేహినాం
కాలం ప్రధానం పురుషం పరేశం |
స్వతేజసా ధ్వస్తగుణప్రవాహ -
మాత్మైకభావేన భజధ్వమద్ధా || 18 ||

దయయా సర్వభూతేషు సంతుష్ట్యా యేన కేన వా |
సర్వేంద్రియోపశాంత్యా చ తుప్యత్యాశు జనార్దనః || 19 ||

అపహతసకలైషణామలాత్మ -
న్యవిరతమేధితభావనోపహూతః |
నిజజనవశగత్వమాత్మనోఽయ -
న్న సరతి చిద్రవదక్షరః సతాం హి || 20 ||

న భజతి కుమనీషిణాం స ఇజ్ఞాం
హరిరధనాత్మధనప్రియో రసజ్ఞః |
శ్రుతధనకులకర్మణాం మదైర్యే
విదధతి పాపమకించనేషు సత్సు || 21 ||

శ్రియమనుచరతీం తదర్థినశ్చ
 ద్విపదపతీన్ విబుధాంశ్చ యత్స్వపూర్ణః |
 న భజతి నిజభృత్యవర్గతంత్రః
 కథమముముద్విసృజేత్పమాన్ కృతజ్ఞః || 22 ||

మైత్రేయ ఉవాచ
 ఇతి ప్రచేతసో రాజన్నన్యాశ్చ భగవత్కథాః |
 శ్రావయిత్వా బ్రహ్మలోకం యయౌ స్వామ్యంభువో మునిః || 23 ||

తేఽపి తన్ముఖనిర్యాతం యశో లోకమలాపహం |
 హరేర్నిశమ్య తత్పాదం ధ్యాయంతస్తద్గతిం యయుః || 24 ||

ఏతత్తేఽభిహితం క్షత్తర్యన్మాం త్వం పరిపృష్టవాన్ |
 ప్రచేతసాం నారదస్య సంవాదం హరికీర్తనం || 25 ||

శ్రీశుక ఉవాచ
 య ఏష ఉత్తానపదో మానవస్యానువర్ణితః |
 వంశః ప్రియవ్రతస్యాపి నిబోధ నృపసత్తమ || 26 ||

యో నారదాదాత్మవిద్యామధిగమ్య పునర్మహీం |
 భుక్త్వా విభజ్య పుత్రేభ్య ఐశ్వరం సమగాత్పదం || 27 ||

ఇమాం తు కౌషారవిణోపవర్ణితాం
 క్షత్తా నిశమ్యాజితవాదసత్కథాం |
 ప్రవృద్ధభావోఽశ్రుకలాకులో మునే -
 ర్గధార మూర్ధ్నా చరణం హృదా హరేః || 28 ||

విదుర ఉవాచ
 సోఽయమద్య మహాయోగిన్ భవతా కరుణాత్మనా |
 దర్శితస్తమసః పారో యత్రాకించనగో హరిః || 29 ||

శ్రీశుక ఉవాచ

ఇత్యానమ్య తమామంత్ర్య విదురో గజసాహ్వయం ।
స్వానాం దిదృక్షుః ప్రయయౌ జ్ఞాతీనాం నిర్వృతాశయః ॥ 30 ॥

ఏతద్యః శృణుయాద్రాజన్ రాజ్ఞాం హర్యర్పితాత్మనాం ।
ఆయుర్థనం యశః స్వస్తి గతిమైశ్వర్యమాప్నుయాత్ ॥ 31 ॥

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే వైయాసిక్యామష్టాదశసాహస్ర్యాం
పారమహంస్యాం సంహితాయాం చతుర్థస్కంధే ప్రచేత ఉపాఖ్యానం
నామ ఏకత్రింశోఽధ్యాయః ॥